

Asia: VN/14558/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttömaksuista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Apteekkariliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttömaksuista.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetusluonnoksen mukaan apteekeilta perittävä käyttömaksu sähköisen lääkemääräyksen toimittamisesta nousee 1.1.2026 nykyisestä 0,053 eurosta 0,057 euroon (7,5% nousu). Maksu peritään jokaisesta apteekin ja sivuapteekin toimittamasta sähköisestä lääkemääräyksestä. Apteekkien maksettavaksi tuleva kustannus vuonna 2026 on laskettu olevan 9,37 miljoonaa euroa.

Vuosien 2024–2027 välillä apteekkien toimittamien reseptien määrän on ennustettu kasvavan 151,9 miljoonasta 164,9 miljoonaan, jonka seurauksena apteekeilta kerättävien käyttömaksujen kokonaiskustannus kasvaa 16,3 %. Käyttömaksuilla katetaan Kelan Kanta-palvelujen aiheuttamat käyttökustannukset. Sähköisen lääkemääräyksen osuus on jaettu apteekkien ja terveydenhuollon kesken (50% ja 50%).

Suomen Apteekkariliitto pitää maksunkorotusta apteekkien kannalta kohtuuttomana tilanteessa, jossa apteekkien katteita leikataan ja itsehoitolääkkeiden myyntikanavaa laajennetaan juuri lausunnolla olleen hallituksen esitysluonnoksen mukaisesti. On myös syytä huomioida, että apteekkeihin on koko 2000-luvun kohdistettu huomattavia leikkauksia ja kasvavalla joukolla apteekeista on jo ennestään taloushaasteita. Leikkausten lisäksi apteekkien taloutta ovat heikentäneet lääkemarkkinoiden muutokset ja kulujen kasvu.

Apteekkien kannalta hankalimpia kustannuksia ovat sellaiset, joiden suuruuteen tai ajoittumiseen apteekki ei voi millään tavalla itse vaikuttaa. Käyttömaksu on kuluerä, jonka suuruuteen apteekit eivät voi itse vaikuttaa. Apteekit eivät myöskään voi sisällyttää ao. kustannusta asiakkailta perimiinsä maksuihin ilman, että asia on kirjattu valtioneuvoston asetukseen lääketaksasta.

Suomen Apteekkariliitto esittää, että käynnistetään valmistelu vaihtoehtoisesta rahoitusmallista, jossa Kanta-palvelujen ylläpito ja kehittäminen katettaisiin kokonaisuudessaan valtion budjetista ja palveluntuottajilta perittävät käyttömaksut poistuisivat. Valtiorahoitteinen malli turvaisi kriittisen kansallisen infrastruktuurin pitkäjänteisen rahoituksen, hillitsisi terveydenhuollon toimijoille kohdistuvaa kustannuspainetta ja varmistaisi, että kustannusten jakautuminen on oikeudenmukaista suhteessa julkisen vallan vastuuseen terveydenhuollosta. Malli mahdollistaisi myös vakaammat, ennakoitavat kustannukset valtiontaloudessa, koska budjettirahoituksessa voidaan ottaa paremmin huomioon laajenevien käyttäjäryhmien, kuten sosiaalihuollon, integraatiokustannukset ilman että niistä seuraa hinnankorotuspaineita apteekkeille tai muille palveluntuottajille.

Suomen Apteekkariliitto korostaa, että Kanta-palvelut muodostavat terveydenhuollon digitalisaation ytimen ja tukevat rationaalista lääkehoitoa sekä potilasturvallisuutta, mutta palvelujen kehittämisessä on samalla varmistettava kustannustehokkuus. Esityksessä reseptikohtainen yksikköhinta nousee, koska palvelun tuottamisen kokonaismenot kasvavat reseptimäärää nopeammin, mikä on apteekkialan näkökulmasta huolestuttavaa. Uusien toimintojen – erityisesti sosiaalihuollon liittymisen – ei tule lisätä apteekkien eikä muiden nykyisten käyttäjien maksurasitetta. Apteekkariliitto edellyttääkin, että Kanta-palvelujen käyttökuluja seurataan tiiviisti ja kustannusten kasvua hillitsevät toimet sisällytetään voimaantuleviin järjestelyihin, jotta rahoitusmalli pysyy oikeudenmukaisena ja tukee kustannustehokasta terveydenhuoltojärjestelmää.

Inka Puumalainen

Farmaseuttinen johtaja

Suomen Apteekkariliitto

Puumalainen Inka
Suomen Apteekkariliitto

